

Föreningen Kulturkvadranten i Dalby
Christer Hjort, tel 070-528 7008
E-post: christer.hjort@telia.com

1 juli 2018

Stenindustrin, klostret och kyrkan i Dalby teman för Kulturarvsdag lördag 8 september

Dalby ligger på Romeleåsens sydsluttning, där gnejsen i berggrunden bildades för 1 700 miljoner år sedan. Då befann sig kontinenten någon helt annanstans på vårt jordklot.

På Kulturarvsdagen, som också är Geologins dag i hela landet, arrangeras en guidad busstur i det stora stenbrottet i Dalby. Det är hela 3 km i omkrets och 125 meter djupt. Till vardags kör här jättelika dumprar och lastare i ”Månlandskapet”, som annars bara kan ses från luften vid inflygning till Sturup.

Här bryter AB Sydsten sten som ska bli vägar, broar och hus i hela Sydsverige. Stenmaterial behövs också vid byggnationen av Metron i Köpenhamn. Pepparholmen vid Öresundsbron har byggts upp av stenmaterial som skeppats från Dalby. Varje svensk ”förbrukar” årligen drygt nio ton sten.

Stenindustrin i Dalby har gamla anor. Flera stenbrott anlades redan på 1800-talet och som mest var över 500 personer sysselsatta här.

Sten behövdes också för att bygga en stenkyrka i Dalby år 1060. Den är Nordens äldsta i sitt slag. Den intilliggande klosterbyggnaden vid Kungsgården i Dalby uppfördes på 1300-talet av Augustinerorden. Fram till medeltidens slut var det ett av Danmarks rikaste kloster med 450 gårdar.

Verksamheterna vid Kyrkan, Klostret och Kungsgården förde också med sig behov av hantverkare, som bosatte sig i de närbelägna kvarteren. Den anrika Gästgivargården med skjutstallar, Tingshuset, senare också en lanthandel och järnväg (fram till 1970) och i modern tid landets första vårdcentral ledde till att Dalby successivt växte till en viktig ort och knutpunkt. Lund, en mil från Dalby, blev det nya biskopssätet när Domkyrkan byggdes och från år 1668 universitetsstad i det forna Östdanmark.

PROGRAM

Föreningen Kulturkvadranten i Dalby inbjuder till följande program på Kulturarvsdagen lördagen 8 september:

Kl 11.30-13.00. Guidad familjetur med buss i Dalby stenbrott i samarbete med AB Sydsten. Guide: geolog Elisabeth Lyhagen. Buss går från Gästis. Biljetter á 40 kr på Dalby bibliotek 3-8 sept.

Kl 13.30 Guidad vandring med Stephan Borgehammar vid klostret och i kyrkan. Ingen avgift. Samling vid Strädelängan, Lundavägen 9 B.

Kl 15.00 Guidad vandring med P-O Bengtsson i gamla Dalby. Vi besöker flera gamla husmanshus i centrum, med anor ner till 1600-talet. Ingen avgift. Samling vid Strädelängan, Lundavägen 9 B.

Kl 13-16. Kaffeservering i Strädelängan, Lundavägen 9 B.

Se vidare - www.kulturkvadrantenidalby.se